

A STANDARDOK SZEREPE AZ OKTATÁS HATÉKONYSÁGÁNAK JAVÍTÁSÁBAN

Csapó Benő

SZTE BTK Neveléstudományi Intézet, MTA-SZTE Képességkutató Csoport

Kulcsszavak: standardok

Az oktatási standardok kidolgozása és alkalmazása azokból az angolszász országokból indult el, ahol korábban nem voltak a tanítás tartalmait szabályozó, széles körben érvényesülő előírások vagy ajánlások. Ezek a törekvések alapvetően átalakítják az oktatási folyamatokat és olyan országok oktatási rendszereinek fejlesztésére is hatást gyakorolnak, ahol a tartalmi szabályozásnak hosszabb időre visszanyúló hagyományai vannak. A standardokat egyrészt alkalmazzák a tanítás tartamainak részletes kidolgozására, a tankönyvek, taneszközök fejlesztése során, másrészt ezekre épülnek a különböző értékelési rendszerek, a tanítást közvetlenül segítő formatív-diagnosztikus mérések és a teszt alapú elszámoltathatóság szolgálatában álló szummatív felmérések. A standardok kidolgozásának elméletei számos forrásból merítenek, többek között a tanterv- (curriculum) elméletekből, az oktatási célok pontos kidolgozásának, a taxonómiai rendszerek fejlesztésének, a célok operacionalizálásának hagyományából. A standardokra alapozott oktatás (standard-based education) ugyancsak számos korábbi törekvés elemeit egyesíti, többek között a programozott oktatás és a mastery learning alapelveit. A standardokra alapozott mérések követik a kritériumorientált értékelés hagyományait, a normatív viszonyítás (valamely populáció normáihoz való viszonyítás) mellett mind nagyobb szerepet játszik a standardokhoz való viszonyítás. A standardok kidolgozása, az oktatásban játszott szerepük megerősödése együtt járt a bizonyítékokra alapozott (evidence based), tudományosan megalapozott (scientifically established) oktatásfejlesztés elterjedésével, ezért a standardok kidolgozása során is mindinkább érvényesül a tudományos eredmények felhasználása. A standardok a tanulóktól elvárt tudást és képességeket rögzítik, ezért az egyes diszciplínák tartalmainak elrendezésével kapcsolatos elemzések mellett egyre nagyobb szerepet kapnak a fejlődéslélektan és a kognitív pszichológia eredményei, az alapkészségek és a fogalmak fejlődésével kapcsolatos kutatások. Az előadás áttekinti a standardok kidolgozására irányuló kutatások nemzetközi tendenciáit és bemutatja a fejlesztő munkák fontosabb eszközeit és módszereit.